

Toponymica uit de kuststreek (vervolg van blz. 156)

WISBERGE = WULFSBERGE. In een zeer belangrijke studie, gewijd aan de wilg in de toponymie⁽¹⁾, haalt Carnoy het toponiem *Wisberg* te Lissewege aan en rekent het tot de wis-namen, waarin wis, wisch = wilg. Deze naam is overgenomen uit De Flou (VII 630): ‘A Lisseweghe... au noortzyde de les courrans vers *Wisberghe*’ (1602-1603, Cte. St-Bertin, f. 10). Dit is de enige vermelding van deze naam. Het is vrijwel zeker dat dit *Wisberghe* een foutieve schrijfwijze is voor *Wulfsberghe*, naam van een oude hofstede te Lissewege, welke hier reeds (1953, 275) ter bespreking gekomen is.

KOOL-: In verband met onze verklaring van de gemeentenaam Koolkerke hebben wij nog eens de door De Flou vermelde Kool-toponiemen aandachtig bekeken. Er zijn heel wat koolvelden, koolstukken, koolhoven, koolbilken e.d. in Westelijk Vlaanderen. In de allermeeste gevallen is kool hier de bekende moesplant. Het is niet uit te maken of we hier in sommige gevallen ook niet met kool = hoogte te doen hebben. De *Koolebosschen* te Adegem ontleen misschien hun naam aan de koolbranderij.

Hier en daar zijn er koolstraten, maar is kool hier moesplant, houtskool, hoogte? De *Coolmeet* te Burburg (± 1300) kan geen meet (maailand) op de hoogte zijn, omdat de meten laag liggen. De *Coolberg* was een tailliebosch te Zonnebeke (1370): hier kan *Cool* hoogte betekenen. En het *Coolhof*, leengoed te Sint-Omaars (*Colhof* in 1210): kasteel op de hoogte? En de vele *Koolpitten*? In talrijke gevallen is de oorspronkelijke etymologie niet meer te achterhalen wegens de dooreenlopende betekenissen van het element *Kool*.

RONSELARE. Zo heet op de volksmond een waterloop langs de *Ronselareweg* te Koolkerke, Dudzele en Oostkerke.

Vier gegraven waterlopen strekken zich waaivormig van het Brugse naar het Noorden uit: *het Oude Zwin*, *de Rontsaartsader*, *de (H)eenvoorde* (thans *Eevoorde*) en de *Lissewegse Watergang*. Zij dienden voor de ontwatering van de wateringen van Eiensluis en Groot-Reigarsvliet. Te weinig aandacht heeft men totnogtoe aan deze waterlopen, behalve aan het Oude Zwin, besteed. Het lijdt geen twijfel dat zij alle vier door mensenhand gegraven zijn.

(1) A. Carnoy. De Wilg in de Toponymie van België en Nederland. Meded. Ver. Naamkunde. 32, 1956, blz. 1-14.

De Eevoorde en de Rontsaartsader verenigen zich bij de Roode Poort te Koolkerke en lopen dan samen Brugge-waarts. Voor deze waterlopen, zie ons werk over de oorsprong van de Vlaamse Kustvlakte (Knokke 1939).

Ronselare is dus een volksetymologische vervorming van *Rontsaartader*. De oudste vermeldingen dagtekenen uit de 13de eeuw: ‘in Dudzele... viam nominatam Rondsards wech’ (1259; zie De Flou XIII 713). De Rontsaartsader volgt de Rontsaartsweg, aanvankelijk rechts en dan links. Vanaf de 16de eeuw is de schrijfwijze haast uitsluitend nog Rontsaartweg en -ader, dus zonder de *s*. Het lijkt geen twijfel, dat *Rontsaart* hier een persoonsnaam of familienaam is. De Flou vermeldt ook voor Varsenare een *Rondsards acker* uit de 13de eeuw.

Deze familienaam (of bijnaam?) is wel een interessant geval. Het schijnt een tamelijk alleenstaande vorm te zijn. Zoals gewoonlijk hebben wij ons gewend tot dhr. O. Leys van het Naamkundig Instituut te Leuven, die ons het volgende schrijft:

‘Ik meen dat *Rondsard*, *Ronsart* te scheiden is van fra. *Ronsard*, dat door Dauzat verklaard wordt als een afleiding van *roncin* = cheval de charge, eerder dan als een afleiding van *ronce* = endroit garni de ronces. M.i. is een bijnaam *ronsart* in verband te brengen met de thans nog gekende vlaamse familienaam *Ronse*. Carnoy in zijn “Origines des noms de famille de Belgique” verklaart Ronse en Ronsman eenvoudig uit Ronse (stadsnaam). Ik zou eerder denken aan mnl. *ronse* (*runse*, *runche*, *runse*) = rimpel, vouw, plooi (ook gezegd van rimpels in het gelaat). Het mnl. adj. *ronsachtig*, *ronsich* (= gerimpeld) komt ook voor. Een persoon *Ronse*, *Ronsard* zou dus deze bijnaam ontvangen hebben naar de rimpels in zijn gelaat’.

Bestaat ook niet de mogelijkheid te denken aan een Germaanse persoonsnaam, waarvan het eerste lid zou gevormd zijn uit *Hrodon*, *Hrodo*-? De gemeentenaam Rollegem komt van *Hrodilingahaim*, waarin *Hrodila* = dim. van *Hrodo*⁽²⁾. Mogen de anthroponymisten dit probleem maar verder oplossen.

Laten we er nog eens met nadruk op wijzen, dat de naam *Ronselare* niet als een afzonderlijk toponiem mag beschouwd worden, maar op de volksmond uit *Rontsaartader* (= *Rontsaartsader*) misvormd werd.

JOZEF DE LANGHE.

(2) Zie A. Carnoy. Orig. Noms Comm. Belg. onder Ronsart en Rollegem.